

Complexnummer: 531278

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kerkcomplex St. Adrianus

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

527120, 529795

Woonplaats

Naaldwijk

Gemeente

Westland

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Molenstraat 31, 2671 EW te Naaldwijk

Complexomschrijving

Inleiding

RK KERKCOMPLEX Sint Adrianus, bestaande uit een KERKGEBOUW met MUUR en HEILIG-HARTBEELD, en PASTORIE met TERRAS. Het complex is gebouwd in een van de neogotiek afgeleide stijl, de "Rotterdamse gotiek", met brede spitsbogen. Het complex met bijbehorende ommuring van het kerkplein is in 1928 ontworpen door Jos. Margry (Josephus Cornelius Franciscus; 1888-1982). In 1930-1931 gebouwd door aannemer Van Sambeek uit Haarlem. De architect heeft in zijn ontwerp een nieuw liturgisch uitgangspunt voor de kerkenbouw toegepast, waarbij onbelemmerd zicht op het hoofdaltaar een rol speelde. De kerk is de laatste van de 54 kerken die gebouwd zijn door de drie kerkenbouwmeesters uit de familie Margry (E.J., A.A.J. en Jos.).

De parochie van St. Adrianus gaat terug tot zeker het begin van de 14de eeuw. De bouw van de huidige kerk was een plaatselijk prestigeproject. Het koor is vanwege de situering van het aan de parochie geschonken terrein op het noordwesten georiënteerd. De kerk verving een eerdere St. Adrianuskerk van 1868 op een andere plaats, die wederom een voorganger had van 1790. Ook de huidige NH kerk was voor de reformatie een St. Adrianuskerk.

Waardering complex

Het complex is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde: - als onderdeel van het oeuvre van de architect Jos. Margry en als laatste van een serie kerken en kerkcomplexen van de kerkenbouwers Margry; - vanwege de zeer zorgvuldig vormgegeven architectuur en de architectonische samenhang tussen kerk, pastorie en muur met beeld; - als voorbeeld van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de typologische ontwikkeling van het katholieke kerkcomplex in het interbellum; - vanwege de ensemblewaarde van kerk en pastorie;
- vanwege de situeringswaarde door de ligging op het plein en in de pastorietuin; - door het kerkhistorisch belang als voortzetting van de oude parochie van St. Adrianus; - beeldbepalend voor het centrum van Naaldwijk.

Monumentnummer*: 527120

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 mei 2006
Kadaster deel/nr 82982/96

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Naaldwijk Westland Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Naaldwijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Naaldwijk D 9111

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 1

Inleiding

RK-KERKGEBOUW gewijd aan St. Adrianus met bijbehorende MUUR met HEILIG-HARTBEELD. De parochiekerk in een van de neogotiek afgeleide stijl, de "Rotterdamse gotiek", met brede spitsbogen is met bijbehorende pastorie en ommuring van het kerkplein in 1928 ontworpen door Jos. Margry (Josephus Cornelius Franciscus; 1888-1982); gebouwd 1930-1931 door aannemer Van Sambeek uit Haarlem. De architect heeft in zijn ontwerp een nieuw liturgisch uitgangspunt voor de kerkenbouw toegepast, waarbij onbelemmerd zicht op het hoofdaltaar een rol speelde.

De kerk werd gewijzigd in 1971, waarbij o.a. de authentieke teakhouten kerkbanken werden verbouwd tot lichtarmaturen. Opnieuw gewijzigd c.q. gerestaureerd in 1985 en 2001, waarbij veel van de eerdere, verstorende wijzigingen ongedaan zijn gemaakt. Kerkvloer en bankenplan dateren van de restauratie in 2001. Van het altaar naar ontwerp van Margry is sinds de jaren 1970 alleen de Calvariegroep van Van de Winkel (Den Haag) bewaard; in de altaarruimte staat thans een orgel, aangekocht in 1969. De stoep voor de entree is in het begin van de 21ste eeuw gewijzigd in een bordes met hellingbaan.

Omschrijving

Basilicaal KERKGEBOUW in schoon metselwerk van geelgrijze klinkers bestaande uit schip met zijbeuken (gangpaden) en priesterkoor met vijfhoekige apsis met kooromgang, geflankeerd door links de paramentenruimte en rechts de sacristie. Aan de voorzijde een forse, vierkante toren en portaal. Pannengedekte (zadel)daken. De voorgevel wordt bepaald door drie achter elkaar geplaatste vrij steile

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

topgevels met trapmotief, waarachter respectievelijk portaal, orgelbalkon en schip. In de voorgevel bieden een centrale hoofdingang met openslaande deuren onder spitsboog met raam en met grote sluit- en ekstenen en secundaire ingangen aan weerszijden toegang tot portaal. Daarboven in de topgevel van het orgelbalkon een hoog en breed spitsboogvenster. Links de toren met verticale geleding in de eerste zone; daarboven galmgaten, geprofileerde horizontale lijst en rondom wijzerplaten waarnaast horizontale accenten op de hoeken; de zeer hoge torenspits, gedekt met leien en voorzien van smeedijzeren kruis, maakt ongeveer eenderde van de hoogte van de toren uit. Onder in de toren een spitsboogportaal met openslaande deuren. Alle deuren met zware lateien en grote duimgehengen met uitgesmede krullen. Voor de toren een hardstenen stoepje aan weerszijden geflankeerd door een gemetseld muurtje met natuurstenen afdekplaat. Links van de voorgevel van het ingangsportaal een iets langer gemetseld muurtje, waaraan de omvang van de voormalige stoep af te lezen is. Op het muurtje een gietijzeren lantaarn. Rechts sluit de pastorie (monumentnummer 529795) aan op de voorgevel van de kerk. Linker- en rechterzijgevel van de kerk in drie traveeën. Elke travee met een groot en breed spitsboogvenster onder een van drie aaneengeschakelde steekkappen; de daardoor ontstane ruimten vormen in het interieur de smalle zijbeuken. Richting koor smalle en hoge gekoppelde spitsboogvensters van paramentenruimte en sacristie. In de dakschilden van het schip kleine steekkappen. De achtergevel van het schip is een topgevel, waartegen het koor met drie gekoppelde spitsboogvensters in zowel de lichtbeuk als de kooromgang.

Het gehele interieur in schoon c.q. decoratief metselwerk van gele Friese steen met op hoeken en aan randen geglazuurde Friese steen, in de benedenzone marmeren lambriseringen, daartussen markante zwarte natuursteenbanden. Bij de ingangen een portaalruimte, daarachter de ruimte onder het orgelbalkon met drie gewelven en rechts aansluitend, aan de noordzijde, de doopkapel en doorgang naar doopkamer met kluis van Lips te Dordrecht, waarvan de deur afkomstig is van de voorgangerkerk van 1868. Boven het orgelbalkon het Caeciliaraam uit de bouwtijd. Breed middenschip en zeer smalle zijbeuken (gangpaden) gescheiden door korte achthoekige pijlers: vier vrijstaande en vier muurpijlers. Hoog en breed netgewelf in schoon metselwerk met decoratief gemetselde gewelfvlakken (elk gewelfvlak is een klein graatgewelf) en groen en geel geglazuurde Friese steen in de bogen en ribben, sluitstenen van tufsteen. Geboorte van de gewelven op geringe hoogte vanwege de korte pijlers. Spaarvelden onder brede spitsboogvensters in de zijgevels van de zijbeuken zijn voorzien van muurschilderingen (opdracht in 1931) met veertien kruiswegstaties van Gerrit (Gerard) van Geffen (geb. 1883), daaronder aansluitend marmeren lambrisering. Smalle gewelven in de drie traveeën van de zijbeuk. Smeedijzeren hek naar de Mariakapel onder in de toren. Achter de triomfboog de gewelfde apsis met glas-in-loodvensters in de lichtbeuk; kooromgang met glas-in-loodvensters. Alle andere ramen zijn eveneens voorzien van glas-in-lood, de oudste uitgevoerd door de firma Basart en Sloet uit Den Haag (o.a. apsis). De grote figuratieve ramen van deze firma in de zijmuren van de kerkruimte werden vervangen door andere ramen, waarvan thans twee naar ontwerp van de Benedictijn Jac. van der Mey, een Geboorteraam (1947) en een Verrijzenisraam (1943). Andere van Stokhof-De Jong uit 1950. In de sacristie bevinden zich authentieke eikenhouten credens- en paramentenkasten, een sacristiekluis van Martens, Doetinchem, uit de bouwtijd en glas-in-lood in art-deco-stijl. Klokken in de toren van de fa. Eysbouts, geplaatst in 1948. De hoge MUUR bestaande uit kruisverband metselwerk en natuurstenen dekplaten sluit het kerkplein aan de linkerzijde af. Ter hoogte van het midden van het kerkplein is de muur in art deco-vormen uitgewerkt tot een hoge spitsboognis op natuurstenen pijlers met een trapgeveltop. In analogie aan de entree van de toren en de pastorie wordt de nis geflankeerd door lage gemetselde muurtjes met natuurstenen dekplaten, in het midden een dito sokkel met daarop een HEILIG-HARTBEELD. Een dwarsgeplaatst muurgedeelte met hoge hekvleugels sluit aan tegen de hoek links voor van de kerk; links achter sluit de muur nogmaals (sinds een wijziging met hergebruik van het hekwerk) tegen de kerk.

Waardering

Het KERKGEBOUW van Sint Adrianus met MUUR en HEILIG-HARTBEELD is van algemeen belang vanwege de architectuur- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

cultuurhistorische waarde: - als onderdeel van het oeuvre van de architect Jos. Margry en als laatste van een serie kerken van de kerkenbouwers Margry; - door de grote overspanning van en de bijzondere uitvoering van het netgewelf in schoon metselwerk; - vanwege de zeer zorgvuldig vormgegeven architectuur en de architectonische samenhang tussen kerk en muur met beeld; - als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het katholieke kerkgebouw in het interbellum; - als onderdeel van de oeuvres van de glaskunstenaar Jac. van der Mey en de schilder Van Geffen; - door het kerkhistorisch belang als voortzetting van de oude parochie van St. Adrianus; - als beeldbepalend gebouw en ensemble voor het centrum van Naaldwijk; - vanwege de ensemblewaarden tussen kerk met muur en beeld en de pastorie; - vanwege de situationele waarde door de ligging aan het plein.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Parochiekerk

Monumentnummer*: 529795

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 juni 2010
Kadaster deel/nr 82981/127

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Naaldwijk Westland Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Naaldwijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Naaldwijk D 9111

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 2

PASTORIE gebouwd in 1930-1931 als onderdeel van het complex van kerk (monumentnummer 527120) en pastorie, naar ontwerp van architect J. Margry en voorzien van TERRAS. De pastorie, door een verbindingsgang met glas-in-loodramen gekoppeld aan de kerk, is gelegen aan de rechterzijde van het plein voor de kerk. Het hoog opgetrokken pand heeft een L-vormige plattegrond met een tussenlid naar de kerk, waarin een ingang vanuit de tuin. Het gebouw telt twee bouwlagen en een zolder met dienstvertrekken. Het is opgemetseld met grauwe baksteen in kruisverband. De zadeldaken zijn gedekt met rode Hollandse pannen. De afzaten, lekdorpels, waterlijsten e.d. zijn van kunststeen. De kozijnen en gootlijsten zijn van hout. Enkele en driedelige raampartijen met bovenlichten zijn deels voorzien van art-deco glas-in-lood. De voor- en linkerzijgevel worden verlevendigd door een erker en lage gemetselde muurtjes naast de voordeur met natuurstenen dekplaten, afgestemd op de muurtjes aan de voorgevel van de kerk (voorzijde) en een risalerende puntgevel met drie smalle hoge vensterstroken, waarachter het trappenhuis (zijgevel). Een eenlaags tussenlid met berging onder zadeldak en gang onder plat dak verbindt de pastorie met de kerk. Het zadeldak hiervan is gedekt met grijze Hollandse pannen. Aan de tuinkant het terras van rode en witte gebakken en geglazuurde tegels.

In het interieur een trappenhuis met houten trap en glas-in-lood vensters, tegelvloeren, lambriseringen, ledenradiatoren, tochtportaal met geëst glas en paneeldeuren. In de kelder een afsluitbare wijnkelder voor de miswijn.

\t

Waardering

De PASTORIE met TERRAS is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en kerkhistorische waarde: -

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

als onderdeel van het oeuvre van de architect Jos. Margry; - als voortzetting van de oude parochie van St. Adrianus; - als onderdeel van het ontwerp van kerk en pastorie; - vanwege architectonische ensemblewaarde met de kerk, het plein en de ommuring; - vanwege situationele waarde door de ligging aan het plein en in de tuin.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)